

Beleidsnota Spelen

R(H)EDEN TE
MEER OM TE
SPELEN

2008 - 2013

JANUARI 2008

Inhoudsopgave

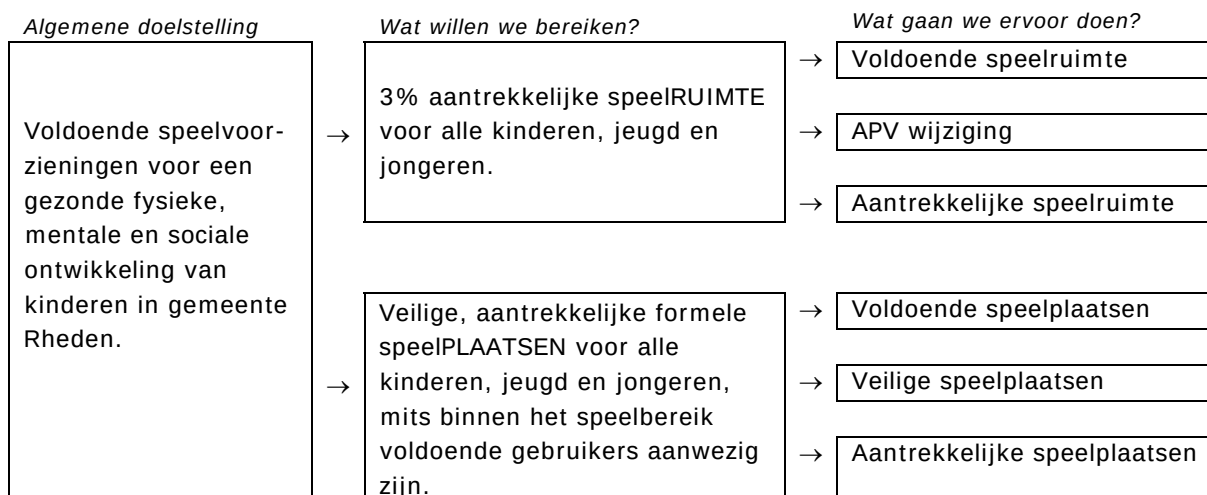
Samenvatting	3
1 Inleiding	4
1.1 Tussennotitie	4
1.2 Wat is er nu?	4
1.3 Spelen op verschillende leeftijden	5
2 Wat willen we bereiken?	7
2.1 Doelenboom	7
2.2 Samenspel	8
3 Wat gaan we daarvoor doen?	9
3.1 Speelruimte	9
3.1.1. Voldoende speelruimte	9
3.1.2. APV wijziging	10
3.1.3. Aantrekkelijke speelruimte	10
3.2 Speelplaatsen	11
3.2.1. Normen formele speelplaatsen	11
3.2.2. Veilige speelplaatsen	13
3.2.3. Aantrekkelijke speelplaatsen	14
4 Wat gaat het kosten?	17
4.1 Duurzaam behoud én meer speelplaatsen	17
4.2 Systematisch Beheer en Onderhoud Spelen (SBO Spelen)	17
4.3 Subsidies	17
4.4 Giften	18
5 Stappenplan / tijdpad	19
5.1 Vervanging	19
5.2 Uitbreiding	19
6 Beleidscyclus en evaluatie	20
BIJLAGEN	22
Bijlage I Definities en bronnen	23
Bijlage II Spelen is gezond	24
Bijlage IV 3% speelruimte	26
Bijlage V Voorbeeld speelruimtenorm Rheden	28
Bijlage VI Schoolplein als buurtspeelplaats	29
Bijlage VII Inspraak vervanging speeltoestellen	30
Bijlage VIII Draaiboek communicatieproces (her)inrichting speelplaats	31
Bijlage IX Identiteit versterkende projecten	33
Bijlage X Kaarten met speelplaatsen	34

Samenvatting

Spelen is belangrijk voor kinderen: het stimuleert de motoriek, is goed voor de gezondheid, het helpt bij het ontwikkelen van cognitieve vaardigheden, het stimuleert creativiteit en er worden sociale vaardigheden opgedaan. Daarnaast leveren speelvoorzieningen een bijdrage aan de sociale cohesie in de buurt.

De gemeenteraad heeft op 26 juni 2007 bij het vaststellen van de tussennotitie *R(h)eden te meer om te spelen* ingestemd met het belang van spelen voor zowel kinderen als de leefomgeving. Daarvoor wordt per 2008 € 126.126,00 per jaar voor speelvoorzieningen beschikbaar gesteld (een verhoging van het huidige budget van € 48.800,00 met € 77.326,00). Speelvoorzieningen kunnen dan duurzaam worden beheerd en er is ruimte voor méér kwaliteit en méér speelplaatsen. Niet het aantal speelplaatsen en toestellen bepaald de bespeelbaarheid, maar de kwaliteit van de voorzieningen en omgeving.

Het speelruimtebeleid wordt vormgegeven door op verschillende manieren te werken aan het behalen van de doelstelling:

Doordat lange tijd met een beperkt budget geprobeerd is de speeltoestellen te behouden zijn er een groot aantal verouderde speeltoestellen. Deze zouden binnen enkele jaren vervangen moeten worden. Op basis van inspectieresultaten kan de piek worden afgevlakt over een aantal jaren; alleen de speeltoestellen die als onveilig worden aangemerkt en waarbij onderhoud geen kosteneffectieve oplossing vormt worden vervangen.

Indien inderdaad extra geld voor speelvoorzieningen beschikbaar wordt gesteld zal er omdat er een achterstand is wat betreft het vervangen van speeltoestellen, de eerste jaren weinig ruimte zijn in het budget voor extra speelplaatsen. Per jaar wordt onderzocht welke speeltoestellen moeten worden vervangen. Daaruit volgt hoeveel extra speelplaatsen kunnen worden aangelegd.

1 Inleiding

Spelen is een belangrijke schakel in het leerproces van kinderen, er moet voldoende bewegingsruimte zijn. Kinderen en jongeren brengen alleen of in groepen een groot gedeelte van hun tijd door in de directe woonomgeving. Daar leren ze samen spelen en samen leven. Op deze manier zorgen zij ook voor sociale cohesie in de wijk. De omgeving en voorzieningen die geboden worden voor kinderen en jongeren dragen in belangrijke mate bij aan hun kwaliteit van leven. Het speelruimtebeleid moet er toe leiden dat er een aantrekkelijke en veilige leefomgeving voor kinderen en jongeren gecreëerd wordt en behouden blijft.

“Voldoet de openbare buitenruimte niet, dan bewegen kinderen minder, raken mensen eerder geïsoleerd, voelen ouderen zich onveilig, zijn buurten minder gewild en daalt de omzet van de detailhandel.”
Bron: NRC 17 maart 2006, G.J. Van 't Veen, Levende Stad.

Begrippen met betrekking tot speelruimte worden toegelicht in bijlage I. Hierin zijn ook de bronnen vermeld.

1.1 Tussennotitie

Tijdens de vaststelling van de tussennotitie *R(h)eden te meer om te spelen* d.d. 26 juni 2007 heeft de raad in meerderheid gekozen voor duurzaam behoud, méér kwaliteit en méér speelplaatsen. Op basis van extrapolatie van de huidige beschikbare middelen (€ 48.800,00) is hiervoor een bedrag van € 126.126,00 benodigd.

Vooraf het verbeteren van de kwaliteit van speelplaatsen is gewenst: het aanbieden en onderhouden van speeltoestellen met een hogere speelwaarde voor verschillende leeftijdscategorieën en speelbehoeften. Niet het aantal speelplaatsen en toestellen bepaald de effectiviteit, maar de kwaliteit en bespeelbaarheid van de voorzieningen.

1.2 Wat is er nu?

De gemeente Rheden voert jeugdbeleid gericht op het realiseren van goede basisvoorzieningen voor alle jeugdigen (0 - 23 jaar). Doel is het bieden van optimale ontwikkelingskansen. Deze nota richt zich op het buitenspelen en de realisatie en instandhouding van basisvoorzieningen als speelvoorzieningen, speelvelden en jongerenontmoetingsplaatsen.

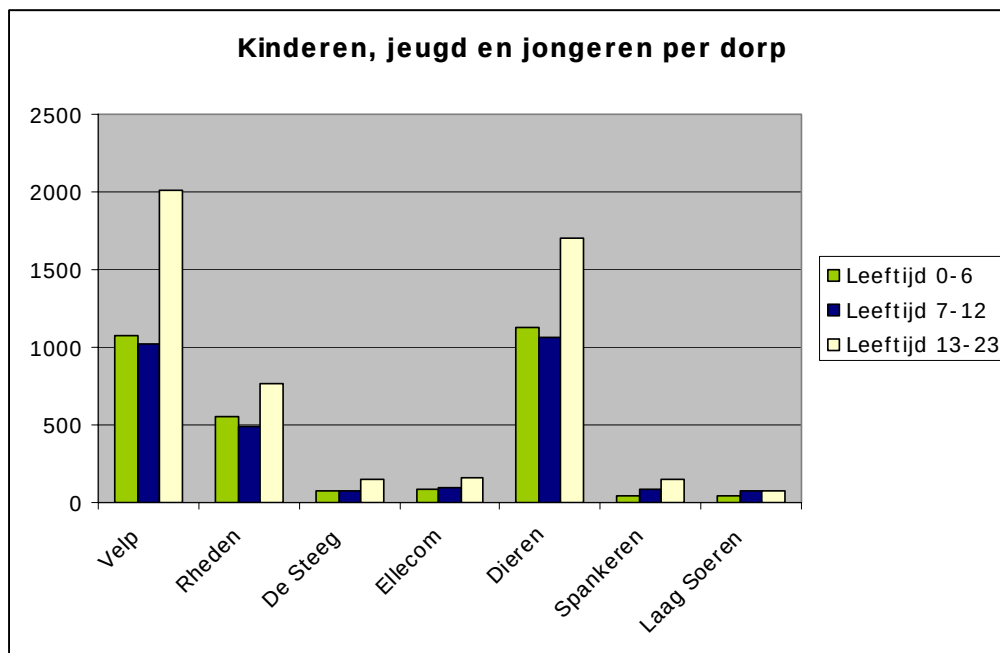
Kinderen spelen op speelterreinen én in de openbare ruimte. De ruimte om te spelen is over het algemeen aanwezig. Daarnaast beheert gemeente Rheden op dit moment ongeveer 100 speelterreinen binnen de bebouwde kom. Dit zijn speelplaatsen met speeltoestellen, speelvelden (trapveld, skatebaan) en jongerenontmoetingsplaatsen (JOP's). *De Spelerij* en de *Dierense*

speeltuin zijn niet openbaar toegankelijk, maar tegen betaling. Deze vallen niet onder het speelruimtebeleid. De *Stichting Spelen Velp-Zuid* onderhoud in 2008 voor de gemeente 15 speelplaatsen in Velp-Zuid. Deze vallen wel onder het speelruimtebeleid.

1.3 Spelen op verschillende leeftijden

In gemeente Rheden wonen veel kinderen, vooral in Velp en Dieren.

Met de ontwikkeling van het kind verandert het spelgedrag. De jongsten ontdekken onder begeleiding de directe omgeving. Wanneer kinderen naar de basisschool gaan, vanaf vier jaar, gaan ze de nabije leefomgeving verkennen. Kinderen uit de onderbouw blijven daarbij nog onder begeleiding dicht bij huis of op het schoolplein, kinderen uit de bovenbouw gaan alleen of met vriendjes verder weg. Bij de overgang naar het voortgezet onderwijs verandert wederom het 'spelgedrag': openbare ruimte wordt gebruikt als sport- of ontmoetingsplek.

Spelvormen per leeftijdscategorie¹:

0 - 6 jaar

- alleen spelen
- bewegen: kruipen, liggen, draven, klauteren, steppen, graven, schommelen, glijden, klimmen
- fantasie / rollenspel
- constructiespel: bouwen met zand, water

¹ Bron: <http://www.nuso.nl/spelen/variatie/leeftijden.php>

- verhardingen voor steppen/fietsen, hoogteverschillen (uitdaging), beplanting
- actieradius van 150 meter

6 - 12 jaar

- samen spelen
- bewegen: hollen, klimmen, springen, rolschaatsen, ballen
- fantasie/rollenspel
- constructiespel: bouwen: zand, water
- regel en wedstrijdspel
- avontuurlijk spel (bouwspeelplaats, rommellandje)
- verschil in spel jongens en meisjes
- actieradius van 400 meter

12 - 23 jaar

- sport
- muziek maken/luisteren, dansen, hobby's
- gevoelig voor trends
- ontmoeting, 'hangen'
- actieradius van 1000 meter

2 Wat willen we bereiken?

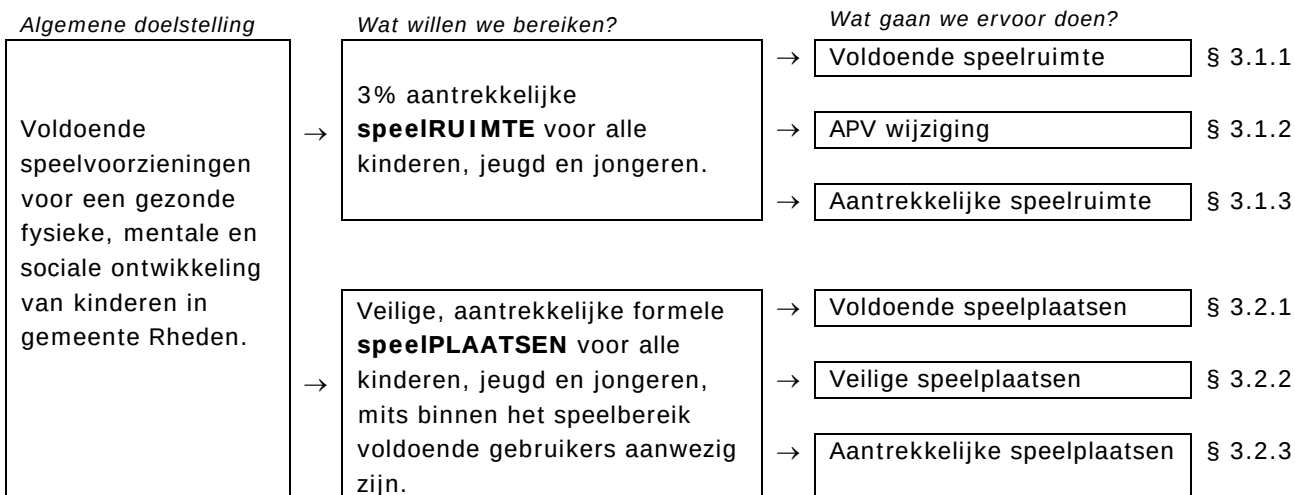
Buitenspelen is goed voor de motoriek, is goed voor de gezondheid, het helpt bij het ontwikkelen van cognitieve vaardigheden, het stimuleert creativiteit en er worden sociale vaardigheden opgedaan (zie bijlage II).

Goede speelruimte biedt kinderen en jongeren een aantrekkelijke en veilige leefomgeving.

"Kinderspeelplaatsen spelen een heel grote rol in de openbare ruimte. Kinderen zorgen voor sociale cohesie. De ouders leren elkaar kennen. Het leidt tot sociale veiligheid, sociaal vertrouwen, een fijne woonomgeving. Zowel ouders als kinderen worden daar gelukkiger van. De kinderen bewegen meer, zijn gezonder en leren sociale vaardigheden."

Bron: *Spelenderwijs 1/07, E. Ruijgrok, Witteveen+Bos.*

2.1 Doelenboom

SpeelRUIMTE

Speelruimte omvat het totaal aan informele speelruimte (niet speciaal voor spelen ingerichte ruimte, bijvoorbeeld een grasveld of plein) en formele speelruimte (speelplaatsen).

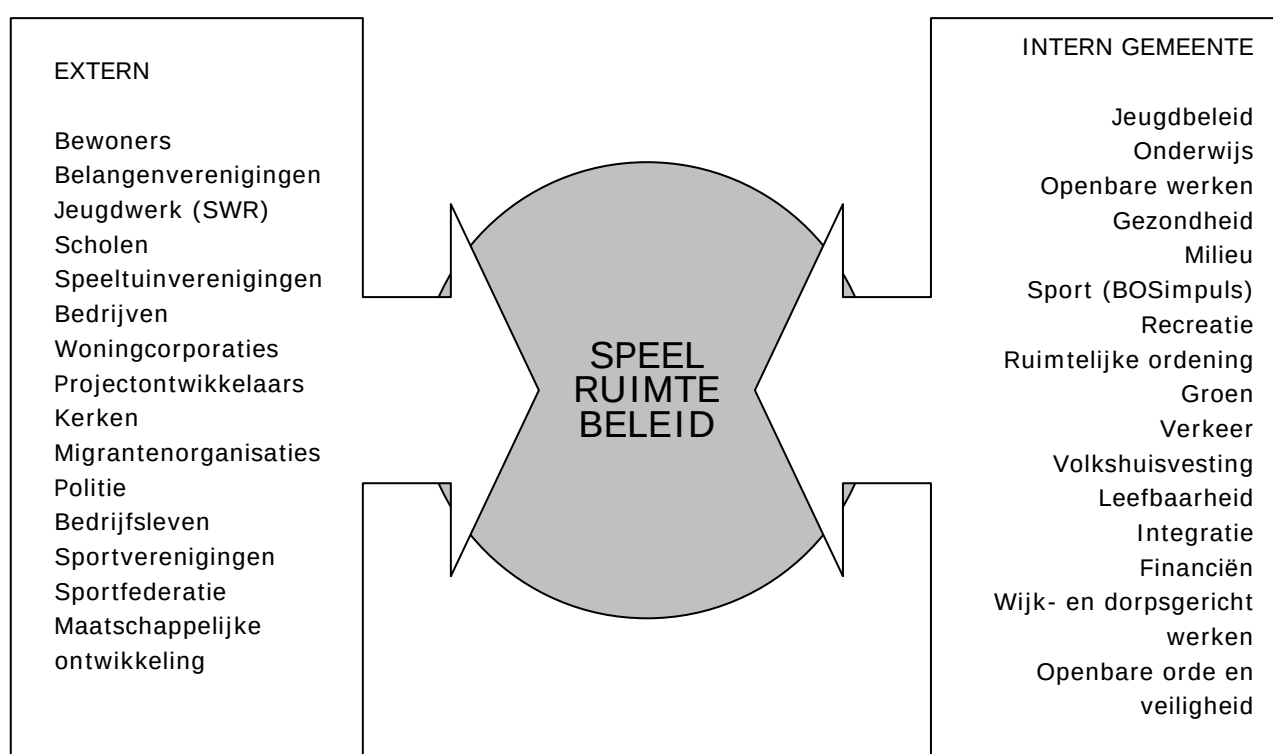

SpeelPLAATS

Met speeltoestellen en/of speelaanleidingen ingerichte speelplek.

2.2 Samenspel

Speelplaatsen zijn een middel waarmee een aantrekkelijke leefomgeving kan worden gecreëerd. Bewoners en belangenverenigingen zijn erg belangrijk in het proces om tot een goede speelplek te komen. Bij speelruimtebeleid zijn veel partijen betrokken, zowel intern binnen de gemeentelijke organisatie als extern. Door goede samenwerking met betrokken partijen ontstaat een breed draagvlak.

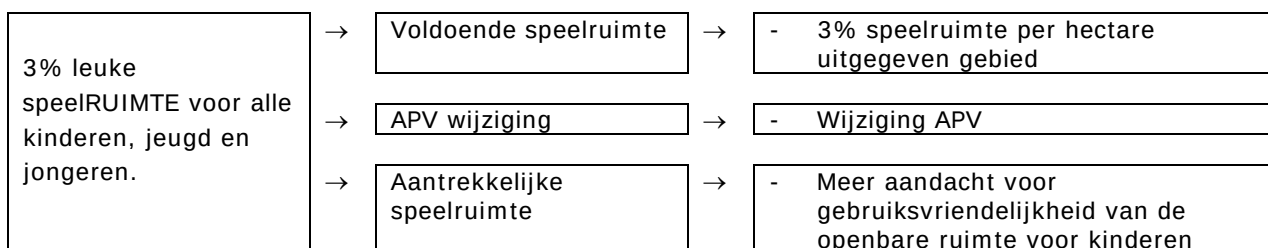

3 Wat gaan we daarvoor doen?

Goede speelruimte en speelplaatsen dragen bij aan een gezonde fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen in de gemeente Rheden. Bijlage III is een totaaloverzicht van de maatregelen per doel.

3.1 Speelruimte

Kinderen spelen niet alleen op speelplaatsen, maar overal in de openbare ruimte. Voldoende ruimte om te spelen is van belang om de bewegingsmogelijkheden van kinderen te vergroten. Op dit moment is het niet toegestaan zich te bevinden in plantsoenen, het is wenselijk deze regel in de APV aan te passen. Daarnaast kan de inrichting van publieke ruimten worden afgestemd op de behoeften van kinderen.

3.1.1. Voldoende speelruimte

Het ministerie van VROM draagt uit dat voldoende speelruimte van groot belang is voor kinderen en voor het leefklimaat. Door allerlei oorzaken, als inbreiding van woningen of uitbreiding van parkeerplaatsen, neemt de speelruimte af. Het is daarom noodzakelijk speelruimte zoveel mogelijk te behouden. Deze kan eventueel voor de verschillende doelgroepen ingericht worden. Ook bij nieuwbouwlocaties is het reserveren van voldoende speelruimte voor kinderen van groot belang.

De 3%-speelruimtenorm houdt in dat 300 m² per hectare uitgegeven gebied (bebouwing) moet worden gereserveerd voor speelruimte. Door onderzoek is duidelijk dat de 3%-speelruimtenorm op dit moment in gemeente Rheden per dorp of deelgebied overal wordt gehaald (zie bijlage IV). Er is dus op dorps- of wijkniveau voldoende ruimte aanwezig om te spelen.

In de bijbehorende kaart-bijlage is een inventarisatie van ruimte waar kinderen in 2007 kunnen spelen (onafhankelijk van of er een speelplaats is of niet). Dit is een momentopname. De kaart is niet kaderstellend, er kunnen

geen rechten aan worden ontleend. Tussentijds kunnen wijzigingen plaatsvinden, bijvoorbeeld door woningbouw. Wanneer over 5 jaar het speelruimtebeleid wordt geëvalueerd, wordt de hoeveelheid 'ruimte om te spelen' opnieuw gemeten.

3.1.2. APV wijziging

In de APV is opgenomen in artikel 2.4.5: *“Het is aan degene die daartoe niet bevoegd is, verboden zich te bevinden in of op de bij gemeente in onderhoud zijnde parken, wandelplaatsen, plantsoenen, groenstroken of grasperken, buiten de daarin gelegen wegen of paden.”* Deze bepaling belemmert kinderen in de mogelijkheden tot spelen. Naar verwachting worden eind 2007 een aantal voorstellen voor wijzigingen in de huidige APV aangeboden aan de raad. Ook voor dit artikel wordt een voorstel tot aanpassing gedaan.

3.1.3. Aantrekkelijke speelruimte

Kwaliteitsvolle ontwerpen zijn vaak kindvriendelijke ruimtes. De stoep, parkeerplaatsen, straatmeubilair, de groenstrook en bomen kunnen voor kinderen leuke speelaanleidingen zijn. Speelaanleidingen zijn objecten in de openbare ruimte die aanleiding geven tot spel. Zij kunnen bewust als bespeelbaar element zijn geplaatst, maar ook onderdeel zijn van een tot ander doel ingericht stuk van de openbare ruimte.

Over kindgericht plannen is interne afstemming met de afdelingen rayonbeheer, openbare werken en ruimtelijke ordening.

Speelaanleiding als onderdeel van de openbare ruimte

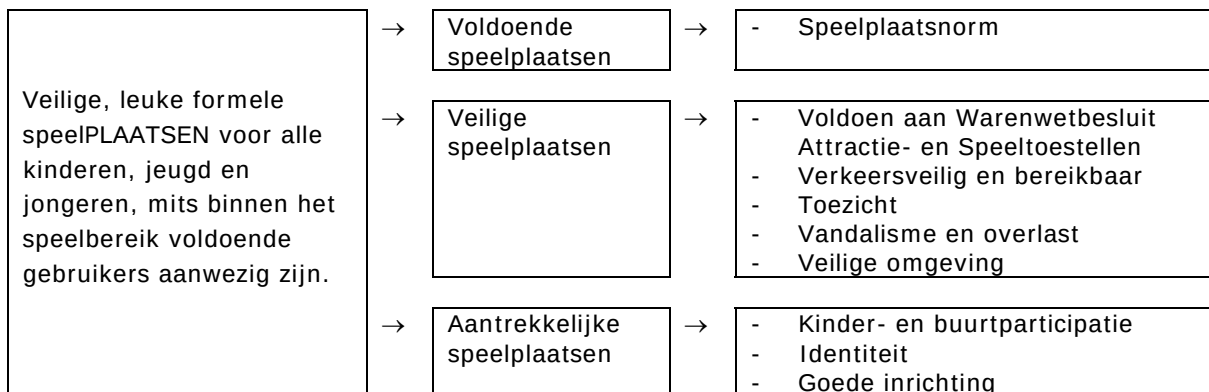
Voor het inrichten van de openbare ruimte worden tal van elementen gebruikt. Soms zijn deze elementen voor kinderen aantrekkelijk om mee te spelen. De kern van het denken over speelaanleidingen is, om bij elk plan of elke actie in de openbare ruimte na te gaan of de elementen die gebruikt worden ook geschikt zijn voor medegebruik door kinderen. Natuurlijk kan het voorkomen dat dit om bijvoorbeeld veiligheidsredenen niet mogelijk is. Uitgangspunt is echter de bespeelbaarheid. Voorbeelden van dit soort speelaanleidingen zijn:

- Afscheidingen: hekwerken, muurtjes, hagen en bielzen;
- Straatmeubilair: banken en andere zitelementen;
- Betonelementen: betonpoefs/bollen, paaltjes, stoepranden en parkeerbanden en sierelementen kunst;
- Natuurlijke speelaanleidingen: bomen en boomstammen, grasheuveltjes, hagen en struiken.
- Verharding: knikkertegels, hinkeltegels, gekleurde tegels en tegels met cijfers, letters en dierenvoetstappen.

Bron: <http://www.obb-ingenieurs.nl/>

3.2 Speelplaatsen

Hoe zorgen we voor voldoende, veilige en aantrekkelijke speelplaatsen? In de volgende paragrafen daarover meer informatie.

3.2.1. Normen formele speelplaatsen

De aanwezige speelruimte kan worden ingevuld met een speelvoorziening, mits daar behoefte aan is en wordt voldaan aan de Rhedense speelplaatsnormen. Deze normen zijn bepaald op basis van literatuurstudie en op basis van de eigen situatie.

SPEELPLAATSNORM RHEDEN	Blokniveau	Buurniveau	Wijkniveau
Doelgroep	0 – 6 jaar	7 – 12 jaar	13 – 23 jaar
Grootte	> 100 m ²	> 500 m ²	> 2000 m ²
Speelbereik	150 m	400 m	1000 m
Verzorgingsgebied	7 ha	50 ha	300 ha
Aantal kinderen van doelgroep binnen speelbereik²	> 15	> 50	> 75
Indicatie aantal speeltoestellen	2 - 4	4 - 6	4 - 6
Soorten spel	- bewegingsspel - constructiespel - rollenspel - fantasiespel	- bewegingsspel - constructiespel - rollenspel - fantasiespel	- balspel - regel- en wedstrijdspel - ontmoeting of rust
Voorbeeld voorzieningen	Huisje, wip, glijbaan, schommel, zitbank	Klimtoestel, schommel, duikelrek, trapveld	Skatebaan, basketbalveld, JOP

Speelplaatsen kunnen worden ingericht voor één leeftijdscategorie of (indien voldoende ruimte beschikbaar is) voor meerdere leeftijdscategorieën. Naast ingerichte speelplaatsen zijn er ook sportvelden (bijvoorbeeld trapvelden of

² Met behulp van Flexiweb kan het aantal kinderen binnen het speelbereik (gekoppeld aan leeftijd) gemeten worden. Voor ieder kind is in principe één speelplek binnen het speelbereik mogelijk.

skatebanen) en JOP's. Hiervoor is geen norm – vaak zijn de vraag of behoefte, beschikbare ruimte en de te verwachten overlast leidend.

In bijlage V is een voorbeeld gegeven van de toepassing van deze normen.

Leeftijdscategorie

Er zijn speelplaatsen voor één leeftijdscategorie en speelplaatsen voor meerdere leeftijdscategorieën. Sommige speelplaatsen voldoen nu niet aan de gewenste leeftijdscategorie. Speeltoestellen hebben een levensduur van 10-15 jaar. Omvorming vindt plaats bij vervanging van speeltoestellen.

Niet conform norm

Wanneer speeltoestellen op een speelplaats onvoldoende veilig zijn en moeten worden vervangen, wordt op dat moment bekeken of de speelplaats aan de norm voldoet. Wanneer niet aan de norm wordt voldaan (er wonen onvoldoende kinderen en er zijn andere speelplaatsen in de omgeving), wordt het speeltoestel niet vervangen. De speelplaats verdwijnt dan op den duur.

Nieuwe speelplaatsen

Er zijn gebieden waar weinig speelvoorzieningen zijn. Bewoners die hier wel behoefte aan hebben worden uitgenodigd een aanvraag te doen. Aanvragen worden beoordeeld op de speelplaatsnorm. Wanneer aan de normen wordt voldaan kan met bewoners een nieuwe speelplaats worden ontwikkeld. Daarbij worden ook prioriteiten bepaald op basis van bestaand aanbod, beschikbare financiële middelen en interne capaciteit.

JOP

Jongeren hebben behoefte aan ruimte om elkaar te ontmoeten. Het heeft de voorkeur deze ontmoetingsplekken bij een sportveld te situeren, zodat er ook iets te doen is. De gemeente biedt voorzieningen voor iedereen en probeert overlast te voorkomen. Het grootste deel van de jongeren veroorzaakt daarbij geen overlast. Een klein percentage wel. Wanneer toch overlast wordt veroorzaakt is daarover contact met politie en jongerenwerkers. Er zijn slechts vier op zichzelf staande JOP's, allen gelegen te Dieren. De overige JOP's zijn gelegen bij grote speelplaatsen of sportvelden.

Schoolplein als buurtspeelplaats

Het schoolplein is een van de weinige plaatsen waar dagelijks een grote groep kinderen en ouders elkaar ontmoet. Ook is er veel ruimte. Dit maakt het tot de perfecte plaats voor een buurtspeelplaats, voor kinderen tot 12 jaar. Dit kan worden versterkt door een goede inrichting, waarbij verschillende leeftijdscategorieën en activiteiten gestuurd worden. In bijlage VI staan uitgangspunten voor een mogelijke overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur opgesomd.

3.2.2. Veilige speelplaatsen

Spelen is leren omgaan met risico's. Het aanbieden van speelplaatsen vraagt om een goede afweging tussen veiligheid en uitdaging. Het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen biedt daarvoor kaders.

Op veilige speelplaatsen staan veilige speeltoestellen. De speelplek is veilig bereikbaar, er is voldoende toezicht, maar zo min mogelijk overlast en ook de inrichting is zo veilig mogelijk.

Veilige speeltoestellen

Het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen van 27 maart 1997 stelt eisen aan producenten en beheerders van speeltoestellen, ter voorkoming van dodelijk of blijvend letsel. De gemeente is verantwoordelijk voor alle speeltoestellen in de openbare ruimte. Per speeltoestel betekent dit jaarlijks het volgende:

- I. Inspecteren van speeltoestellen en -plaatsen;
- II. Correctief onderhoud plegen aan speeltoestellen;
- III. Bijhouden van een logboek met informatie over het speeltoestel, inspectieresultaten, onderhouds- en ongevallenregistratie.

De werkzaamheden die voortkomen uit de eisen van het Warenwetbesluit Attractie- en speelvoorzieningen worden uiteengezet in het SBO Spelen (zie § 4.2).

Verkeersveilig en bereikbaar

Verkeer kan een barrière vormen, die het bereiken van een speelplaats onmogelijk maakt. Daarom is nadenken over veilige verkeerssituaties rondom en op de route naar speelplaatsen van belang.

Een gunstige ontwikkeling is het omvormen van woongebieden van 50 km-zones naar 30 km-zones. De omvorming vindt plaats bij groot onderhoud van de wegen. Daardoor vergroot de actieradius van kinderen.

Wat betreft speelplaatsen wordt voor Rheden het volgende aangenomen:

0-6 jaar:	spelen onder begeleiding, daarom geen verkeersbarrières.
7-12 jaar:	30 km-wegen zijn geen barrière, 50 km-wegen zijn wél een verkeersbarrière.
13-23 jaar:	er zijn geen verkeersbarrières meer die niet zelfstandig genomen kunnen worden.

Bij het inrichten van speelplaatsen kunnen een aantal principes gehanteerd worden die de verkeersveiligheid vergroten:

- Zorg voor zicht op de speelplaats vanaf de weg, zodat verkeersdeelnemers kunnen anticiperen op kinderen.
- Voorkom dat kinderen de weg op kunnen rennen, door bijvoorbeeld beplanting (hagen) en toegangspoortjes.

- De ingang van een speelplaats liever aan een 30 km-weg dan aan een 50 km-weg.

Toezicht

Spelen is zien en gezien worden. De jongste kinderen spelen onder begeleiding van een verzorger – daarom is zitgelegenheid van belang. Jeugd in de basisschoolleeftijd speelt onder vrijer toezicht: de speelplek is zichtbaar vanuit huizen en/of vanaf de weg. Dit laatste geldt ook voor oudere jeugd, hoewel de behoefte aan 'alleen' spelen toeneemt.

Vandalisme en overlast

Regelmatig worden speeltoestellen door vandalisme vernield. Hiervan wordt aangifte gedaan bij de politie. Door herstelwerkzaamheden op korte termijn uit te voeren voorkomen we meer vandalisme.

Spelende kinderen kunnen door omwonenden worden ervaren als overlast. Er wordt bij de inrichting zoveel mogelijk rekening gehouden met de afstand tot woningen. Wanneer toch overlast wordt ervaren wordt van buurtbewoners en (ouders van) kinderen verwacht in eerste instantie met elkaar in gesprek te gaan over het voorkomen hiervan. Wanneer dit geen oplossing biedt kan de gemeente worden ingeschakeld als bemiddelaar. Bij buitensporige overlast kan als laatste maatregel de speelplek worden verplaatst of (gedeeltelijk) opgeheven.

Veilige omgeving

Ook een veilige omgeving van de speelplaats is belangrijk. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Geen giftige beplanting of prikkelstruiken in de directe omgeving van een speelterrein.
- Geen honden op de speelplaats in verband met mogelijk agressief gedrag, uitwerpselen en vlooien.

3.2.3. Aantrekkelijke speelplaatsen

Door kinderen en de buurt te betrekken bij de inrichting van speelplaatsen ontstaat meer verbondenheid met de speelplaats. Ook het versterken van de identiteit van een locatie kan bijdragen aan sociale cohesie. Een goede inrichting helpt bij meervoudig en optimaal gebruik van een speelplaats. Tenslotte kan bij de inrichting ook nagedacht worden over gebruik door kinderen met een handicap.

Kinder- en buurtparticipatie

Kinderen en buurtbewoners worden betrokken bij de inrichting of het onderhoud van speelplaatsen. Verschillende vormen van inspraak zijn mogelijk, bijvoorbeeld door een informatieavond, wijkschouw, werkgroepen, (mondelinge of schriftelijke) enquêtes.

De totstandkoming van speelvoorzieningen gebeurt vraaggericht en interactief. Daarbij is het van belang dat bewoners op de hoogte zijn van de mogelijkheid een verzoek in te dienen. Dit kan op verschillende manieren onder de aandacht gebracht worden, bijvoorbeeld:

- Gemeenterubriek
- Internet
- Via belangenverenigingen
- Gemeentegids

Wie worden betrokken bij vervanging van speeltoestellen? Zie bijlage VII.

- Wanneer de volledige speelplaats wordt heringericht: de aanwonenden en alle kinderen (of ouders) binnen het speelbereik.
- Wanneer één groot speeltoestel wordt vervangen: direct aanwonenden kunnen hun mening kenbaar maken (schriftelijke communicatie, bewonersbrief).
- Wanneer één groot speeltoestel wordt vervangen: direct aanwonenden worden geïnformeerd (uitvoeringsbericht).

Bij speelplaatsen voor kinderen tot 6 jaar worden ouders betrokken, bij speelplaatsen voor oudere kinderen kunnen jeugd en jongeren betrokken worden. Reden is dat de jongste leeftijdsgroep vaak behoudende keuzes maakt (kiezen voor iets dat je al kan) of keuzes gebaseerd op iets anders dan de speelmogelijkheden (bijvoorbeeld de kleur of vrolijke kinderen op het speeltoestel). Nadeel van keuze door ouders is dat ouders soms kiezen voor veilig en 'niet vies worden'.

Bijlage VIII is een draaiboek over het communicatieproces met bewoners bij (her)inrichting van een speelplaats.

Identiteit

Door combinaties te maken met onderwerpen als (cultuur)historie, natuur, multiculturele samenleving, kunst, etc. kan de eigen identiteit van een locatie worden versterkt. Daarbij wordt een beroep gedaan op de creativiteit van gemeente en bewoners. Ook hier wordt vraaggericht gewerkt: het initiatief ligt bij bewoners. In bijlage IX is een aantal mogelijke identiteit versterkende projecten toegelicht.

Inrichting

Om voor zoveel mogelijk kinderen uitdaging te bieden worden meerdere speelfuncties geïntegreerd op één speelplaats.

- Beweging: het actief zijn met je lichaam.
- Socialisatie: het omgaan met anderen / elkaar.
- Constructie: het maken, bouwen, scheppen.
- Fantasie / verkenning: het onderzoeken van mogelijkheden en daarbij de fantasie gebruiken.

Op dit moment zijn veel speelplaatsen ingericht voor kinderen tot 6 jaar. Voor oudere kinderen zijn speeltoestellen met meer uitdaging gewenst. Deze speeltoestellen zijn duurder. Doordat meer geld beschikbaar komt wordt ook dit mogelijk.

De ideale speelplek

De ideale speelruimte voor kinderen biedt de gelegenheid zoveel als ze willen en zo gevarieerd als ze willen buiten te spelen. De ruimte is interessant en uitdagend voor kinderen van verschillende leeftijdsgroepen en temperament en ze kunnen verschillende spelvormen spelen. Er moeten dan een of meer van de volgende elementen voorkomen:

- Meervoudige betekenisgeving: kinderen kunnen objecten uit hun omgeving gebruiken voor verschillende doeleinden. Een boom is niet alleen een boom, maar kan ook een doelpaal zijn, het huis van een kabouter of de basis voor een hut. Een speelhuisje kan de ene keer een winkel zijn de andere keer een verstopplek. Een speelelement waarbij ieder detail is uitgewerkt onderdrukt juist de fantasie.
- Oplopende moeilijkheidsgraad: kinderen spelen het liefst op het randje van hun kunnen. De omgeving moet het kind uitdagen in zijn spel steeds een stapje verder te gaan, zodat het zich ontwikkelt. De mogelijkheden van een ruimte moeten dus zeer duidelijk zijn afgestemd op een bepaalde leeftijdsgroep. Anderzijds moet samenspel tussen kinderen uit verschillende leeftijdsgroepen niet onmogelijk worden door speelruimte al te strikt te bestemmen voor één bepaalde leeftijdsgroep.
- Materiaal. Daarbij kunnen bewust allerlei tegenstellingen worden gehanteerd: wilde en niet-wilde elementen (een stukje natuurbos, naast een gazon met speeltoestellen), hoog - laag (bewegingsspel en rollenspel), harde ondergrond (bewegingsspel) versus zachte ondergrond, zoals zand (constructiespel), open – besloten, nat – droog, veranderbaar – onveranderbaar, zon – schaduw, enz.

Bron: <http://www.allesoverspelen.nl/>

Spelen met een handicap

Voor kinderen met een handicap gelden specifieke eisen voor wat betreft bereikbaarheid, toegankelijkheid en bespeelbaarheid van speelgelegenheden. Juist een speelgelegenheid waarbij rekening is gehouden met alle kinderen biedt ook vaak de meeste speelwaarde voor alle kinderen. Ook voor kinderen met een handicap geldt dat spelen een uitdaging moet bieden en de kans op het verleggen van grenzen. Dat betekent niet dat alle speeltoestellen op iedere speelplaats voor kinderen met een handicap bespeelbaar zijn. Bij de inrichting kan wel rekening gehouden met de beperkingen van kinderen met een handicap.

4 Wat gaat het kosten?

Het duurzaam onderhouden van veilige speelplaatsen en het bieden van kwalitatieve, uitdagende speelvoorzieningen kost geld.

4.1 Duurzaam behoud én meer speelplaatsen

In 2007 is € 48.800,00 per jaar beschikbaar voor vervanging en onderhoud van speelvoorzieningen (inclusief hekwerken). Op basis van extrapolatie van de huidige beschikbare middelen is een bedrag van € 126.126,00 benodigd voor duurzame instandhouding van huidige speelvoorzieningen én nieuwe speelplaatsen. Tijdens de vaststelling van de tussennotitie *R(h)eden te meer om te spelen* d.d. 26 juni 2007 heeft de raad in meerderheid hiervoor gekozen. Definitieve besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden tijdens de begrotingsraad op 5/6 november 2007.

Beschikbaar 2007	€ 48.800,00
Aangevraagd beleidsinitiatieven (nov 2007)	€ 77.326,00
 Vanaf 2008 beschikbaar	 € 126.126,00

4.2 Systematisch Beheer en Onderhoud Spelen (SBO Spelen)

Om inzicht te geven in alle werkzaamheden met betrekking tot de speelvoorzieningen wordt een SBO Spelen opgesteld. De besteding van de beschikbare financiën wordt hierin uitgebreid toegelicht. Hierin wordt onderscheid gemaakt in werkzaamheden die wettelijk verplicht³ zijn en werkzaamheden die wenselijk⁴ zijn ten bate van de bespeelbaarheid. Onderhoud, vervanging en hekwerken worden meerjarig in beeld gebracht.

4.3 Subsidies

In het verleden zijn al *Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing* (I.S.V.) subsidies toegekend voor speelprojecten. Deze zijn gebruikt voor reguliere vervanging van speeltoestellen, waar geen beschikbaar budget voor was.

Bij projecten vanaf € 10.000,- kan een subsidieaanvraag rendabel zijn. Wij vragen waar mogelijk subsidies aan voor daarvoor geschikte projecten. Overheden zijn vaak uitgesloten voor subsidieaanvragen. Daarom kan de gemeente ook derden (belangenverenigingen, basisscholen, stichtingen) stimuleren een speelplek met behulp van subsidie (opnieuw) in te richten. Gemeente kan dan een adviserende rol spelen en bijdragen in de uitvoeringskosten (bijdragen van overheden zijn vaak een voorwaarde voor subsidie).

---

³ Inspecteren van veiligheid, onderhoud, het bijhouden van een logboek.

⁴ Bijvoorbeeld het schoonmaken van speeltoestellen, schilderen of verplaatsen.

4.4 Giften

Soms wordt een speeltoestel geschonken aan de gemeente, bijvoorbeeld door een bedrijf, woningbouwvereniging, stichting, school of bewoners. Het is fijn wanneer derden willen bijdragen aan de speelvoorzieningen van Rheden.

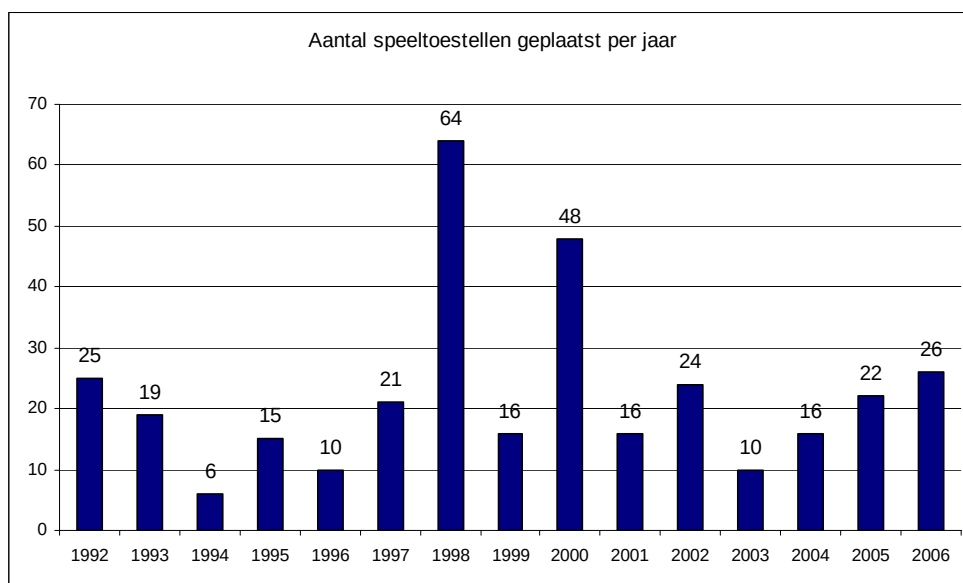
Er zijn een aantal voorwaarden:

- De geschonken speeltoestellen moeten voldoen aan de Rhedense normen en voorwaarden (zie § 3.2.1).
- Het toestel wordt eigendom van de gemeente. Gemeente bepaald wanneer onderhoud en/of eventuele verwijdering plaatsvindt.
- Wanneer het gaat om een extra speeltoestel (in plaats van vervanging) wordt beoordeeld of de extra kosten voor inspectie en onderhoud (3% van de waarde van het speeltoestel per jaar) door de gemeente kunnen worden bekostigd. Eventueel kan een ander speeltoestel worden verwijderd om dit te compenseren.
- Een geschonken speeltoestel kan niet vervangen worden, omdat er geen extra geld bij de gemeente wordt gereserveerd voor een extra speeltoestel.

5 Stappenplan/tijdpad

5.1 Vervanging

Speeltoestellen worden vervangen wanneer dit op basis van inspectieresultaten noodzakelijk is; alleen de speeltoestellen die als onveilig worden aangemerkt en waarbij onderhoud geen kosteneffectieve oplossing vormt worden vervangen. In onderstaande grafiek worden de aantallen geplaatste speeltoestellen per jaar gegeven.

Prioritering vervanging speeltoestellen:

1. Speeltoestel is onveilig, is een groot risico en onderhoud is geen kosteneffectieve oplossing.
2. Speeltoestel is onveilig, is een klein risico en onderhoud is geen kosteneffectieve oplossing.
3. Speeltoestel is 'afgeschreven', heeft geen speelwaarde meer en onderhoud is geen kosteneffectieve oplossing.

Er wordt zoveel mogelijk *per speelplaats* vervangen: dat betekent dat speeltoestellen soms eerder of later dan de gewenste vervangingsdatum vervangen zullen worden, met als doel effectiever werken.

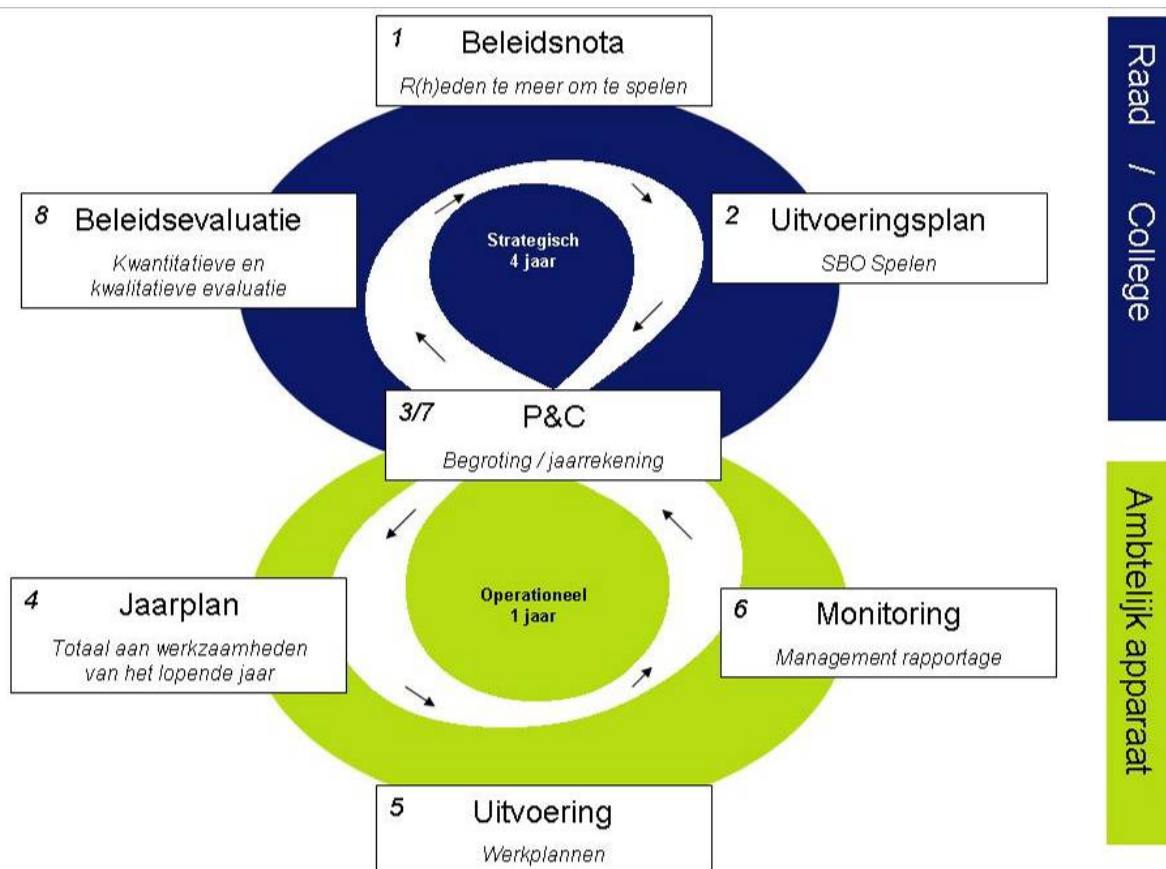
5.2 Uitbreiding

Omdat er een achterstand is wat betreft het vervangen van speeltoestellen zal er de eerste jaren weinig ruimte zijn in het beschikbare budget voor extra speelplaatsen. Per jaar wordt onderzocht welke speeltoestellen moeten worden vervangen. Daaruit volgt hoeveel extra speelplaatsen kunnen worden aangelegd. Ook wordt een piek in het aantal te vervangen speeltoestellen zo zoveel mogelijk afgevlakt, ook voor de toekomst.

6 Beleidscyclus en evaluatie

In onderstaande figuur wordt de beleidscyclus weergegeven als een '8', welke wordt doorlopen volgens de genummerde producten.

De beleidscyclus inclusief bijbehorende producten zijn weergegeven in onderstaand figuur.

Toelichting figuur:

- 1. Beleidsnota**
In de beleidsnota worden doelstellingen en kaders gegeven voor speelruimte. Besluitvorming: raad.
- 2. Uitvoeringsplan**
Op basis van de beleidsnota wordt een uitvoeringsplan gemaakt voor meerdere jaren. Besluitvorming: college.
- 3. Begroting**
In de begroting wordt jaarlijks financiering voor het plan gereserveerd. De financiering voor speelruimtebeleid wordt gestort in de Voorziening speelvoorzieningen.

4. *Jaarplan*

Het jaarplan bevat het totaal aan werkzaamheden op het gebied van speelruimte voor één jaar.

5. *Uitvoering*

De voor dat jaar geplande werkzaamheden worden uitgevoerd door betrokken afdelingen en medewerkers. Deze werkzaamheden worden vastgelegd in werkplannen.

6. *Monitoring*

Jaarlijks worden de prestaties gemonitord en bestuurlijk gerapporteerd in de managementrapportage.

7. *Jaarrekening*

Jaarlijks wordt een financiële afrekening bestuurlijk gerapporteerd.

8. *Beleidsevaluatie*

Na 5 jaar wordt het gehele speelruimtebeleid kwantitatief en kwalitatief geëvalueerd. In deze evaluatie wordt onder andere behandeld:

- Is 3% speelruimte nog steeds aanwezig?
- Zijn speelplaatsen conform Rhedense speelruimtenorm gesitueerd?
- Financiële stand van zaken;
- Samenvatting jaarlijkse monitoring / managementrapportages;
- Projectevaluaties;
- Enquêtes: wat vinden kinderen en jongeren van de speelvoorzieningen?

Op basis van deze evaluatie kan het beleid worden bijgesteld.

BIJLAGEN

- I. Definities en bronnen
- II. Spelen is gezond
- III. Totaaloverzicht maatregelen per doel
- IV. 3% speelruimte
- V. Voorbeeld speelplaatsennorm Rheden
- VI. Schoolplein als buurtspeelplaats
- VII. Inspraak vervanging speeltoestellen
- VIII. Draaiboek communicatieproces (her)inrichting speelplaats
- IX. Identiteit versterkende projecten
- X. Kaarten met speelplaatsen

Bijlage I   Definities en bronnen

DEFINITIES

Doelgroep

Kinderen	0 - 6 jaar
Jeugd	7 - 12 jaar
Jongeren	13 - 23 jaar

JOP   Jongeren Ontmoetings Plek. Voor jongeren ingerichte ruimte, variërend van een afdak tot een aantal bankjes.

SBO   Systematisch Beheer- en Onderhoud. Geeft inzicht in:

- De hoeveelheid en soort werk,
- De kwaliteit en de kosten;
- De mogelijkheden voor keuzes in kwantiteit en kwaliteit;
- Een planmatige uitvoering van de werkzaamheden en de behaalde resultaten.

Speelaanleiding   Bewust of onbewust in de openbare ruimte geplaatst object dat aanleiding geeft tot spel.

Speelplaats   Speelplek met speeltoestellen, geschikt voor kinderen 0 – 12 jaar.

Speelruimte   Openbare ruimte die kinderen aanleiding geeft om te spelen, maar die daar niet speciaal voor aangelegd is. Bijvoorbeeld stoep, plein, grasveld, park.

Speelveld   Grotere speelgelegenheid met bijvoorbeeld een trapveld, skatebaan of basketbalveld, geschikt voor jeugd 13 – 23 jaar.

BRONNEN

- Actieplan integraal jeugdbeleid Rheden, afdeling Samenlevingszaken, februari 2002.
- Beleidsplan 2002-2006 gemeente Rheden, 2002.
- Startnotitie Spelen 2005.
- Spelen met ruimte, handboek gemeentelijk speelruimtebeleid, Bouwmeester, H., 2006.
- Tussennotitie *Rheden te meer om te spelen*, 2007.
- <http://www.allesoverspelen.nl/>
- <http://www.nuso.nl/>
- <http://www.obb-ingenieurs.nl/>

Bijlage II   Spelen is gezond

Spelen draagt in belangrijke mate bij aan een evenwichtige ontwikkeling van het kind.

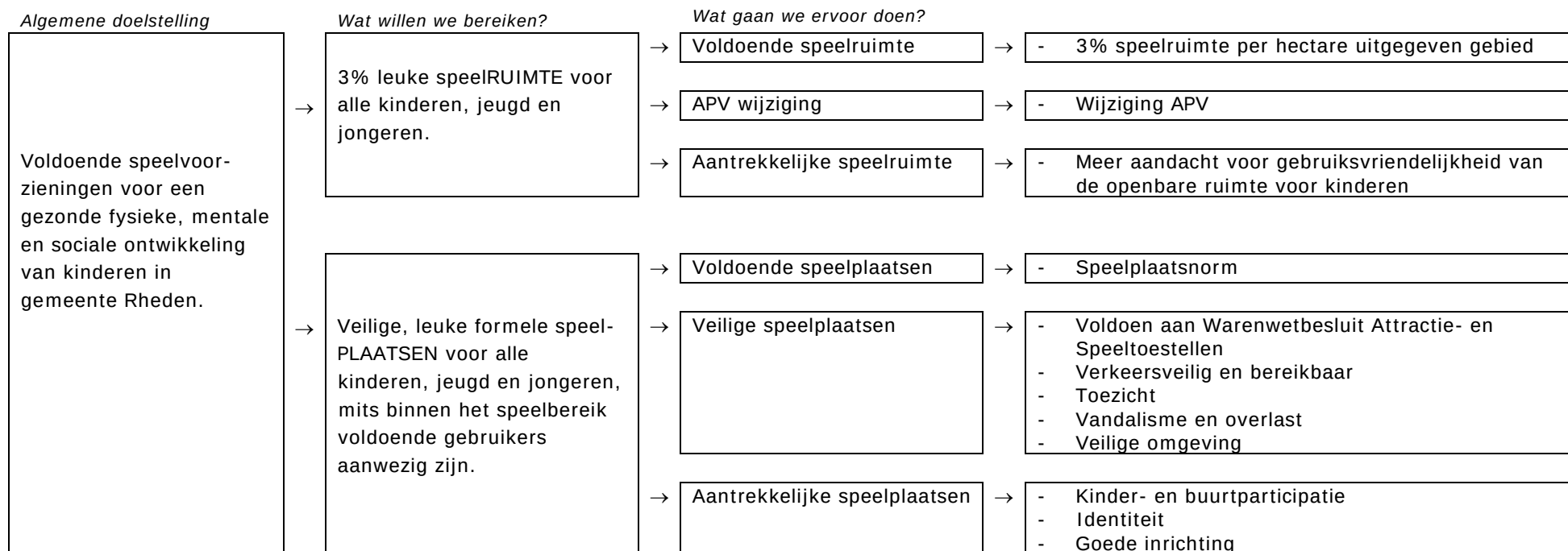
- **Fysieke ontwikkeling.** Buitenspelen is allereerst heel gezond. Kinderen die veel buiten spelen ontwikkelen meer spieren en behendigheid, hebben minder kans op astmatische aandoeningen en tekort aan vitamine D. De laatste jaren is er een zorgwekkende trend dat jonge kinderen steeds vaker te maken krijgen met overgewicht. Buiten spelen kan een belangrijk wapen zijn tegen obesitas.
- **Cognitieve ontwikkeling.** Buitenspelen heeft positieve effecten op de cognitieve ontwikkeling: spel bevordert probleemoplossend gedrag, logisch denken, taal en betekenisverwerving, dit alles heeft ook een positieve invloed op de schoolprestaties.
- **Sociale ontwikkeling.** Buiten spelen draagt bij aan de sociale ontwikkeling van het kind en de ontwikkeling van de persoonlijkheid. Zelfwerkzaamheid wordt groter evenals het goed hanteren van sociale interactie.

Bron: <http://www.allesoverspelen.nl/>

Bijlage III

Overzicht maatregelen per doel

Bijlage IV 3 % speelruimte

Het Ministerie van VROM raadt in 2006 aan 3% van woongebieden te reserveren voor speelruimte (zie kader). Reden is dat spelen bijdraagt aan een goede fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen.

3%: wel of niet aanwezig?

Op basis van de bestemmingsplannen⁵ is bekeken of inderdaad 3% speelruimte aanwezig is. Per dorp of deelgebied is in kaart gebracht waar geschikte speelruimte is, welke ook volgens de toekomstige bestemmingsplannen zonder vrijstelling kan worden ingericht.

In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel speelruimte beschikbaar zou moeten zijn en hoeveel aanwezig is. Schoolpleinen zijn niet meegerekend.

3 % speelruimte?

Het Ministerie van VROM gaat er van uit dat 3% van woongebieden minimaal beschikbaar moet zijn als speelruimte. Dit houdt in dat van de beschikbare ruimte minimaal 300 m² per hectare moet worden gereserveerd voor formele speelruimte. De speelruimte voor kinderen in de wijk kan op verschillende manieren zijn ingericht. Met speeltoestellen, maar zeker ook als plein, park of voetbalveldje. Ook openbaar toegankelijke sportvelden, schoolpleinen, geschikte delen van oevers en natuurterreinen komen in aanmerking. Om te zorgen voor een goede bereikbaarheid is een gelijkmatige verdeling van speelplaatsen van belang. De minister benadrukt dat er ook oog moet zijn voor de kwaliteit van de speelplekken. Afhankelijk van de bevolkingssamenstelling kan de gemeente bepalen of deze ruimte ook daadwerkelijk als speelplaats moet worden ingericht en voor welke leeftijdscategorie.

Bronnen: *Spelen met ruimte, handboek gemeentelijk speelbeleid, Childfriendly cities, 2006* en <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=23171>.

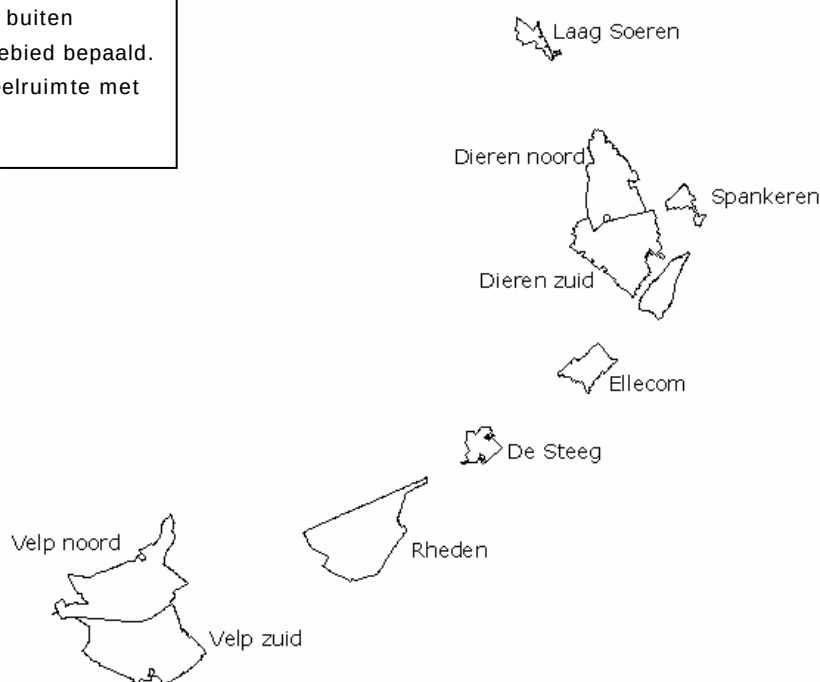
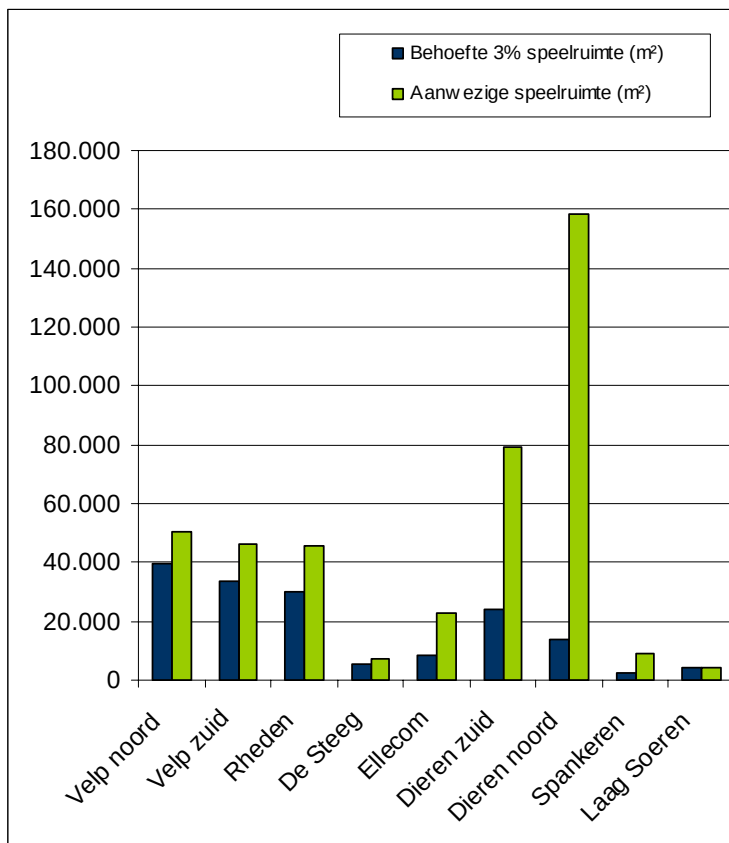
	Bebouwde kom (ha)	Eigendom gemeente (ha)	Uitgegeven gebied (ha)	Behoeft 3 % speelruimte (m ²)	Aanwezige speelruimte (m ²)	Verschil (m ²)
Velp noord	171	39	133	39.750	50.623	10.873
Velp zuid	163	50	113	33.840	46.487	12.647
Rheden	138	38	100	30.060	45.479	15.419
De Steeg	25	7	18	5.370	6.908	1.538
Ellecom	36	8	28	8.460	22.864	14.404
Dieren zuid	133	54	79	23.820	79.462	55.642
Dieren noord	102	56	47	13.980	158.260	144.280
Spankeren	13	4	9	2.550	8.746	6.196
Laag Soeren	18	4	14	4.050	4.173	123
Totaal	798	258	540	161.880	423.002	261.122

Hoewel deze cijfers niets zeggen over de verdeling van speelruimte over de wijken of de kwaliteit daarvan, kan hieruit worden afgeleid dat per dorp of deelgebied voldoende ruimte om te spelen aanwezig is.

⁵ Voor deze analyse zijn alle 'bestemmingsplannen in voorbereiding' gebruikt, d.d. 1 mei 2007.

Methode bepalen speelruimte

1. Gewenste speelruimte
  - a. Op basis van de bestemmingsplannen in voorbereiding zijn deelgebieden bepaald. De bestemming "werken" is uitgesloten.
  - b. De oppervlakte van gemeentelijke eigendommen zijn per deelgebied bepaald met behulp van kadastrale gegevens. Hieruit volgt de hoeveelheid uitgegeven gebied.
  - c. Op basis van het uitgegeven gebied kan bepaald worden hoeveel speelruimte gewenst is (3%).
2. Aanwezige speelruimte
  - a. Binnen de deelgebieden is gekeken naar formele (speelplaatsen) en informele speelruimte in de openbare ruimte. Ook is reserve speelruimte aangegeven (groen dat nu niet geschikt is als speelruimte, maar bij behoefte wel daarvoor geschikt gemaakt kan worden). Daarnaast is speelruimte grenzend aan de deelgebieden (bijvoorbeeld Park Daalhuizen te Velp) aangegeven. Schoolpleinen zijn in deze berekening niet meegenomen.
  - b. Speelruimte + speelruimte buiten woongebieden is per deelgebied bepaald.
3. Vergelijking van aanwezige speelruimte met gewenste speelruimte.

Bijlage V Voorbeeld speelruimtenorm Rheden

De speelruimtenorm (§ 3.2.1) wordt gebruikt wanneer speeltoestellen vervangen moeten worden of wanneer een nieuwe speelplaats aangevraagd wordt. Methode:

- Bepalen hoeveel kinderen, jeugd en jongeren binnen het speelbereik (150 m, 400 m en 1000 m) wonen.
- Beoordelen:
  - o Ligging
  - o Veiligheid (toezicht, overzicht)
  - o Grootte
- Afweging: beoordeling van speelplaats in combinatie aantal kinderen, jeugd en jongeren met speelplaatsen in de omgeving.

VOORBEELD voor dorp Rheden, d.d. augustus 2007.

Locatie		Aantal kinderen			Opp	Leeftijdscategorie				Redenatie
CODE	Adres	0-6 jaar / 150 m	7-12 jaar / 400 m	13-23 jaar / 1000 m		Soort locatie	0- 6	7- 12	13- 23	
RN01	Speenkruidstraat 15	30	64	75	8975	0-12 jaar	x	x		Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, voldoende kinderen en jeugd.
RN02	Olivier van Noortstraat 4	32	69	74	2736	0-12 jaar	x	x		Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, goed gebruikt, voldoende kinderen en jeugd.
RN03	Jan Pietersz. Coenstraat 17	32	66	79	823	0-6 jaar	x			Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, voldoende kinderen.
RN04	Europalaan 12	48	63	75	178	0-6 jaar	x			Goed gelegen, veel toezicht, voldoende groot, veel kinderen.
RN05	Koningsland 55	28	63	74	4900	0-23 jaar	x	x	x	Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, wordt goed gebruikt, voldoende kinderen, jeugd en jongeren.
RN06	Veerweg 32	11	59	77	1777	0-12 jaar	x	x		Goed gelegen, voldoende toezicht, groot terrein, weinig kinderen, maar afwijken van norm ivm aanbod in Rheden oost, voldoende jeugd.
RN07	Laakweg 1	1	17	79	1466	Sportveld				Skatevoorziening voor Rheden en De Steeg.
RN08	Gasthuisbouwing 19	28	64	80	129	0-6 jaar	x			Goed gelegen, matig toezicht, voldoende kinderen, voldoende groot terrein.
RN09	Gasthuisbouwing 28	33	61	80	545	7-12 jaar		x		Goed gelegen, goed toezicht, voldoende jeugd, voldoende groot terrein.
RN10	IJsselsingel 3	11	61	65	930	Sportveld				
RN11	IJsselsingel 57	31	62	65		0-6 jaar	x			Matig gelegen, veel toezicht, voldoende kinderen, voldoende groot terrein.
RN12	Broekveldseweg 10	43	64	73	595	0-12 jaar	x	x		Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, voldoende kinderen en jeugd, speelterrein ten zuiden van Oranjeweg.
RN13	Boterbloemstraat 1	41	61	75	800	0-6 jaar	x			Goed gelegen, veel toezicht, groot terrein, veel kinderen.
RN14	De Del 1	37	68	78	1465	Sportveld				Speeltoestel niet vervangen ivm overlap Koningsland.
RN15	IJsselsingel 95	0	61	65	5525	Sportveld				

Bijlage VI   Schoolplein als buurtspeelplaats

Schoolpleinen maken géén deel uit van de openbare speelruimte. De overdracht van gebouwen en schoolpleinen van openbare basisscholen wordt op dit moment voorbereid. Overgedragen schoolpleinen worden niet per definitie openbaar of niet openbaar: de beslissing hierover ligt bij het schoolbestuur.

In de buurt van schoolpleinen zijn vaak openbare speelplaatsen. Het voorstel is deze (bij openbaar gestelde schoolpleinen) op den duur op te heffen, zodat de schoolpleinen beter gebruikt worden en een functie als buurtspeelplaats kunnen krijgen. Dit komt ook de sociale cohesie in een wijk ten goede. De gemeente hanteert de volgende uitgangspunten bij gesprekken met scholen:

- Gemeente stelt beschikbaar:
  - o Jaarlijkse hoofdinspectie van speelvoorzieningen.
  - o Toegangsborden met regels over de openstelling (beperkte openstelling, bijvoorbeeld: buiten schooltijden, van 8.00 – 20.00 uur, zodat eventuele overlast beperkt wordt).
  - o Jaarlijkse bijdrage per leerling / per school. Niet of minder wanneer naast schoolplein al een speelplaats is.
  - o Advies, o.a. bij herinrichting van schoolpleinen, aanvragen van subsidies.
  - o Economisch eigenaar van schoolplein.
- Van de school wordt verwacht:
  - o Functionele en visuele inspecties, bijhouden logboek.
  - o Onderhoud aan speeltoestellen.
  - o Dagelijks onderhoud schoolplein (zwerfafval, vuilnisbakken, etc.).
  - o Juridisch eigenaar van schoolplein.
  - o Schoolplein hoeft niet dagelijks te worden afgesloten, de mededeling op het toegangsbord is voldoende voor handhaving door politie.

Bijlage VII   Inspraak vervanging speeltoestellen

Een klein speeltoestel vervangen:

- informeren aanwonenden middels een uitvoeringsbericht.

Een groot speeltoestel vervangen:

- Aanwonenden kunnen hun voorkeur voor een vervangend speeltoestel kenbaar maken (schriftelijke communicatie)
- Evt. belangenverenigingen

Hele speelplaats opknappen:

- 0-6 jaar: contact met aanwonenden + ouders van kinderen binnen speelbereik
- 7-23 jaar: contact met aanwonenden + kinderen binnen speelbereik
- Evt. belangenverenigingen

De mening van aanwonenden weegt zwaarder bij het inrichten van een speelplek. De speelplek dient ook het algemeen belang. Per project zal een afweging gemaakt worden van alle belangen.

Zie ook bijlage VIII.

Bijlage VIII   Draaiboek communicatieproces (her)inrichting speelplaats

Leidraad is de Notitie interactieve planvorming. In de meeste gevallen krijgt de klankbordgroep een adviserende functie: we vragen een open advies aan externe deelnemers waarbij er ruimte is voor discussie en inbreng binnen de van te voren bepaalde kaders. Het volgende stappenplan is gericht op speelvoorzieningen en JOP's.

1. **Concrete vraag.** Inwoners van Rheden (ouders, kinderen, jongeren, belangenvereniging) vragen een speelplek of JOP aan. De aanvraag wordt concreet gemaakt door het invullen van een formulier.
2. **Beoordeling aanvraag.** Gemeente beoordeelt de aanvraag. Hierbij wordt getoetst op de vastgestelde normen voor speelruimte.
3. **Bewonersoverleg.** Wanneer de aanvraag voldoet aan de toetsingscriteria, er budget is voor realisatie en uren voor de begeleiding, worden de omwonenden uitgenodigd voor een bewonersoverleg. Tijdens dit overleg legt de gemeente uit wat de randvoorwaarden zijn. Tijdens het bewonersoverleg wordt een werkgroep gevormd die een inrichtingsplan opstelt. Uitnodigen:
  - Direct aanwonenden: per brief
  - Omwonenden binnen het speelbereik: via gemeenterubriek / internet / basisscholen.
  - Extern, indien gewenst: belangenverenigingen/ wijkplatforms, jongerenwerkers, politie, stichtingen, woningbouwverenigingen, provincie, waterschap, bedrijven, scholen.
  - Intern, indien gewenst: ACSEC, WDW, OW, RO, SZ.
4. **Werkgroep.** De gemeente kan hierin een meer of minder actieve rol spelen, afhankelijk van de situatie. De werkgroep wordt gestimuleerd te werken volgens het volgende stappenplan:
  - Fantaseer. Hoe ziet een ideale speelplek eruit? Welke functies moet de plek hebben?
  - Analyseer. Wat zijn kansen? Wat zijn problemen?
  - Creëer draagvlak. Betrek vooral aanwonenden bij het ontwerp.
  - Maak een ontwerp. Begin met een structuurplan (looprichtingen, groen, speelvoorziening, zitgelegenheid). Werk het structuurplan uit in een aantrekkelijk ontwerp. Stel ook een globale begroting op.
  - Leefregels. Voor JOP's worden leefregels opgesteld. Uitgangspunt is de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Rheden. Leidraad zijn de leefregels die eerder voor JOP's zijn opgesteld. Verschillende partijen kunnen hierbij worden betrokken. In de leefregels opgenomen partijen worden gehouden aan de leefregels. Wanneer in de praktijk blijkt dat een van de partijen zich hier niet aan houdt zal de gemeente hen hier op aanspreken. Wanneer de jongeren zich meerdere malen niet houden aan de leefregels kan de gemeente (B&W) besluiten om de JOP op te heffen.
5. **Conceptontwerp.** Het conceptontwerp wordt getoetst door de gemeente aan het speelbeleid. Het ontwerp wordt eventueel aangepast en gecommuniceerd met betrokkenen.
  - Ingrijpende maatregel: bewonersavond.

- Minder ingrijpende maatregel: per brief / via gemeenterubriek / internet / basisscholen.
6. **Reacties.** Aanwonenden kunnen aangeven of zij voor of tegen de (her-) inrichting zijn. Hierbij wordt het principe gehanteerd dat wanneer betrokkenen geen reactie geven ervan uitgegaan wordt dat zij instemmen met het voorstel.
  7. **Procedures.** Afhankelijk van de locatie en vorm moeten verschillende procedures doorlopen worden (bestemmingsplan wijziging, bouwvergunning). Bewoners kunnen tijdens de procedure(s) een zienswijze indienen en bezwaar maken.
  8. **Uitvoering.** Nadat het ontwerp definitief gereed is en alle procedures goed doorlopen zijn kan uitvoering plaatsvinden. Eventueel kan met de werkgroep een opening georganiseerd worden.
  9. **Evaluatie.** Na aanleg wordt het proces en gebruik (en bij JOP's: de leefregels) geëvalueerd. Dit bij voorkeur na een half jaar, tenzij het noodzakelijk is dit eerder te doen.

Bijlage IX   Identiteit versterkende projecten

Kunst & spelen

Kunstenaars kunnen een verfrissende kijk op spelen geven. Kunst kan worden ingezet als leerproject voor basisschoolleerlingen. Belangrijke randvoorwaarde is het Warenwetbesluit Attractie- en speelvoorzieningen, waarin strenge veiligheidseisen aan speelvoorzieningen gesteld worden.

Cultuurhistorie & spelen

Een speelplek is een dankbare manier om cultuurhistorie te verbeelden. Ook cultuurhistorie kan worden ingezet als leerproject voor basisschoolleerlingen. Voorbeelden van mogelijke cultuurhistorische thema's: het voor Rheden kenmerkende reliëf (van Veluwe naar IJssel), landgoederen, banden met het koningshuis, de oorsprong of betekenis van een straatnaam.

Bedrijven & spelen

Binnen gemeente Rheden zijn een aantal bedrijven die wellicht een bijdrage aan de samenleving willen geven in de vorm van een speelplaats. Het bedrijf kan daarbij een thema zijn voor de inrichting.

Natuur & spelen

Waar speelde u vroeger het liefst...? Vaak worden plaatsen genoemd als 'bij het slootje' en 'op de bult'. Spelen is niet altijd gekoppeld aan speelplaatsen. Er liggen kansen voor de combinatie tussen natuur en spelen. Speelaanleidingen (in de vorm van reliëf, boomstammen, beplanting) kunnen een uitdagende speelplek vormen. Een natuurspeelplek draagt bij aan natuurbewustzijn. Ook de mogelijkheden voor speel-wadi's kunnen worden onderzocht.

Technologie & spelen

Kinderen groeien op met technologie. Veel tijd wordt doorgebracht op de computer en bij de televisie. Technologische toepassingen kunnen ook worden ingezet om kinderen juist in beweging te brengen. Landelijk ontwikkelen verschillende instanties op dit moment speeltechnologieën, zoals speeltoestellen die oefeningen geven en oplichtende tegels waarmee spellen gespeeld kunnen worden.

Ouderen & spelen

Ouderen kunnen de rol van speeltuinvader of –moeder op zich nemen. Ze houden in de gaten of iedereen zich netjes gedraagt en geen spullen kapot maakt. Ook zou op een speelplaats of schoolplein in overleg met een bejaardentehuis een voorleesplek gemaakt kunnen worden, waar ouderen voorlezen aan kinderen.

Velj | Rheden | De Steeg | Ellecom
Dieren | Spankeren | Laag-Soeren

Gemeentehuis Hoofdstraat 3 | 6994 AB De Steeg | postbus 9110 | 6994 ZJ De Steeg | **T** (026) 49 76 911 | **F** (026) 49 76 518 | **E** gemeente@rheden.nl
www.rheden.nl | Postbanknr. 82 97 87 t.n.v. gem. Rheden, De Steeg | geopend van ma. t/m do. van 08.30 - 17.00 uur en op vr. 08.30 - 12.30 uur